

Trei spectacole la Mediaș

Cel ce vizitează în zilele noastre Mediașul este izbit de contrastul vechi-nou ce i se înfățișează privirilor. Vestigiile trecutului — case medievale cu acoperișuri ascuțite, cu olane înnegrite de vreme, cu geamuri mici, ziduri groase și porți puternice, ferecate, care conduc prin portaluri boltite spre curți sumbre, pietruite cu dale — se încorporează prezentului : magazine moderne, spațioase, luminate de strălucitoare firme de neon. În piața unde, altădată, erau arse „vrăjitoarele“, iar cei legați la stîlpul infamiei erau lapidați, — înfloresc acum petunii și trandafiri, sub ulmi cu frunze pastelate, într-un parc cochet cu alei pe care pietrișul alb strălucește de curățenie. Străzile strîmte ale vechiului oraș se deschid spațiului larg de blocuri luminoase, profilate sub livezile și viile unor dealuri blînd rotunjite, ori, în partea opusă, cartierului de fabrici și uzine, unde viața pulsează în zeci de întreprinderi.

De această înnoire, petrecută mai ales în ultimii zece-cincisprezece ani, se resimte și viața spirituală a localnicilor. Alături de muzeul și biblioteca orașului, două case de cultură au chemarea să întrețină această viață. Una din „case“ — cea mai recent edificată, generos înzestrată cu spații destinate feluritelor activități culturale, aparține sindicatelor, cealaltă, a municipalității, adăpostește o excelentă sală de spectacole. Aici își duce existența Teatrul Popular din Mediaș, care de mult a intrat în stîmă și prețuirea spectatorilor.

Colectivul artiștilor amatori din Mediaș este unul dintre cele mai vechi. Cu ani în urmă, am văzut acest colectiv jucînd *Nora* lui Ibsen. Am apreciat atunci, nu numai încumetarea lor de a „ataca“ un atare text, ci, mai ales, realizarea lor merituoasă. Investit în 1964 cu prestigiosul titlu de „teatru popular“, și-a văzut stimulate ambițiile și s-a apropiat de texte nu mai puțin dificile : *Hangița* lui Goldoni, *Doamna Spiridus* de Calderon, *Act venețian* de Camil Petrescu (spectacol preluat de televiziune), *Ancheta* de Al. Voitin, *Este vinovată Corina?* de Laurențiu Fulga sau *Adolescentul* de Horia Lovinescu.

Iată, acum, că afișul Teatrului Popular din Mediaș invită la trei noi spectacole, di-

ferite ca gen, jucate de cele trei grupe : română, maghiară, germană.

Colectivul de limbă română și-a deschis stagiunea cu *Absența* de Iosif Naghiu. Vechiul colaborator al teatrului, Constantin Codrescu (regie și scenografie), a dinamizat acțiunea dramei, condensîndu-i textul, dînd replicii ritm, nervozitate. Personajele nu măi discută ci pledează, nu vorbesc ci se apără sau acuză... Gesturile lor sînt vii, mijloacele de expresie mereu noi.

O exagerată notă de meliniste, de frămîntare, domină spectacolul, dar înlăuntrul acestei modalități de tratare, spectacolul se desfășoară cu vădite virtuți profesionale, omogen și convingător. Ne ferim să încercăm ierarhii de valoare pe seama interpreților. Dacă cităm, dintre ei, pe Nicolae Coldea (Marcu), Silvia Panciu (Mara), Denis Mărgineanu (Victor), Maria Groza (Clara), Ion Lăpușan (Petre), Gheorghe Loju (Profesorul), o facem pentru contribuția de prim-plan adusă de ei în acest spectacol convingător.

Spectacolul, în limba germană, cu piesa *Der Vetter (Vărul)* aparținînd unui modest autor austriac Roderich Benedix, (realizat de un grup de tineri, în majoritate cadre didactice) este o farsă ușoară plină de neașteptate întorsături și qui-pro-quo-uri, cu personaje care se ascund sub masă sau după perdele, cu scrisori încurcate, cu tot arsenalul de efecte chemate să provoace cu orice preț hohotul de ris. Auterul, din acest punct de vedere, își cunoaște meseria și publicul se amuză. Ceea ce nu-i rău. Și mai bine este că, deși ușorică, farsa are și unele implicații sociale, pe care interpreții știu să le pună cu destulă claritate în valoare.

Michael Ungar, pare a avea în ale comediei, o anumită experiență. De aceea, el rezolvă cu mult haz o partitură nu chiar simplă. Și Ilse Hehn demonstrează o remarcabilă inteligență scenică, alături de Elfriede Binder (aceasta dublată și de un farmec personal, necesar rolului) și de Hans Schuster. Nu uităm contribuțiile mai modeste, dar foarte utile, ale lui Peter Jozsa, Werner Müller și Horst Jaga. Claritatea descifrării unei acțiuni haotice uncori, logica mișcării

scenice, au a mulțumi acțiunii regizorale a lui Franz Keller de la Secția germană a Teatrului de Stat din Sibiu, asistat de Hildegard Sebuller, care au aflat un agreabil și luminos sprijin în decorul lipsit de mari pretenții, dar tocmai prin aceasta potrivit, semnat de Otto Hudak.

Colectivul maghiar s-a oprit la comedia lui Aurel Storin *O felie de lună*, care, pentru dezbaterea etică propusă și pentru formula ei scenică, aparent deosebită, s-a bucurat, în ultima vreme, de o binevoitoare întâmpinare pe multe scene ale amatorilor. Chiar dacă lipsită de profunzime, comedia dă prilej de meditație spectatorului, fără a-i răpi bucuria unei reale destinderi. Poate că ceea ce îmbie, în primul rând, și pe artistul amator spre acest text este această însușire comică, lipsită de mari ambiții, sint situațiile de haz, de burlesc, nu odată izbutite, și adesea pe măsura posibilităților lui de joc.

Versiunea maghiară a piesei aparține lui Fodor Sandor. Este o adaptare, care în afara unor intervenții în text, corectează unele scene, sporind cu nuanțe comice verbale, potrivite limbii maghiare, hazul lucrării. Nu sînt însă „operații” de natură să-l supere pe autor, dimpotrivă. Atît doar că interpreții au aplecat spectacolul mai ales pe latura lui comică, eludînd, de dragul efectului ilar, trimiterile la idei și la semnificațiile social-etice pe care le conține textul. Regia este semnată de unul dintre cei mai vechi artiști amatori din Mediaș, tăbăcarul Adalbert Weiss. El însuși interpret, regizorul a împrinat sce-

nelor ritm, iar interpreților o continuă dispoziție spre alertețe a gestului și atitudinii, spre un desen al trecerii prin scenă, amintind vechile filme mute. Din păcate, cadrul scenic, ca și costumele au fost gîndite în afara unei armonii a culorilor care, cînd terne, cînd prea stridente, deranjau un ochi mai sensibil. Dar aceste neajunsuri nu sînt capitale. Interpreții, bine aleși, au evoluat însă pe o linie unitară de bună dispoziție. Reținem, pe Adalbert Weiss și pentru darurile lui actoricești — ca și pe toți ceilalți protagoniști, pe Jakob Ilona, Wonerthe Dody, Déak Edit ca și pe Nagy Mihaela, Kolozsvari Bela, Jeres Ioșif.

Spectatorii acestui început de stagiune a amatorilor, din Mediaș, comentează, cu caldă și binevoitoare participare, prezența pe scenă a colegilor de muncă, a prietenilor și tovarășilor lor. Populația orașului a ajuns azi să însumeze aproape 70 000 locuitori; ea e în creștere. Mulți dintre cetățenii urbei iau acum, pentru întîia oară în viață, contact cu străvechea artă a teatrului. Teatrul Popular din Mediaș poate fi de aceea considerat drept o școală de inițiere, iar acțiunea lui este, ca atare, cu atît mai plină de răspundere. De repertoriul sau de ideile pe care le transmite, de modalitatea artistică a transmiterii lor prin spectacol, depinde, în mare măsură, împlinirea rolului înalt educativ, pe care e chemat să-l joace, și, prin aceasta, prestigiul pe care l-a dobîndit Teatrul Popular de amatori din Mediaș:

MIHAI CRIȘAN

